

Огляд ринку: аналіз, прогнози та перспективи

Руслана Бутило, керівник аналітичного відділу НАЦУ «Укрцукор»

Робота цукрових заводів України при переробці цукрових буряків урожаю 2016 року

Згідно з наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 14 червня 2016 року № 200 обсяги виробництва цукру квоти «А» для внутрішнього споживання розподілено на конкурсних засадах між 44 цукровими заводами, загальною виробничою потужністю 155,18 тис. тонн на добу, на період з 1 вересня 2016 року до 1 вересня 2017 року. Технічною комісією Мінагрополітики в 2015-2016 роках було атестовано 45 цукрових заводів.

За даними Держкомстату України посівна площа під цукровими буряками у 2016 році склала 292,4 тис. га. Найбільші площі даною культурою було посіяно в областях: Вінницькій - 54,9 тис. га, Хмельницькій - 39,4 тис. га, Полтавській - 38,4 тис. га, Харківській - 24,0 тис. га, Тернопільській - 22,6 тис. га, та Київській - 19,9 тис. га. областях.

Переробку цукрових буряків урожаю 2016 року здійснювало 42 цукрових заводи виробничою потужністю 153,3 тис. тонн на добу.

Копання цукрових буряків розпочали у кінці серпня та на початку вересня цукрові заводи Вінницької, Львівської, Волинської областей.

Першими виробництво цукру розпочали:

- ТОВ «Іллінецький цукровий завод» - 20.08.16р.,
- ТОВ «АК» Зелена долина» Томашпільський цукровий завод – 25.08.16р.,
- ПрАТ «ПК «Поділля» Крижопільський цукровий завод – 29.08.16р.,
- ТЗОВ «Радехівський цукор» - Радехівське виробництво – 30.08.16р.,
- ПАТ «Гнідавський цукровий завод» - 02.09.16 р.

На цукрові заводи в 2016 році прийнято 13,881 млн. тонн цукрових буряків з цукристістю в середньому 17,65%, перероблено 13,661 млн. тонн цукрових буряків та вироблено 2007,906 тис. тонн цукру. Вихід цукру в цілому по Україні від початку виробництва склав 14,67% проти 14,68% минулого року.

Таблиця 1

Показники роботи цукрових заводів галузі при переробці цукрових буряків урожаю 2016 року

Показники	2016	2015	2016 до 2015±
Прийнято буряків, млн. тонн	13,88	9,91	+ 3,97
Перероблено буряків, млн. тонн	13,66	9,72	+ 3,94
Вироблено цукру, тис. тонн	2007,91	1430,08	+ 577,83
Середньодобова переробка буряків на 1 завод, тонн	3857	3958	- 101
Цукристість буряків при прийманні, %	17,65	17,63	+ 0,02
Цукристість стружки, %	17,28	17,26	+ 0,02
Різниця між цукристістю буряків та стружки,	0,37	0,37	-
Вихід цукру, %	14,67	14,68	- 0,01
Загальна різниця між цукристістю буряків та виходом, %	2,98	2,95	+ 0,03
Втрати цукру у виробництві, %	0,84	0,85	- 0,01
Вміст цукру в мелясі, %	1,77	1,73	+ 0,04
Коефіцієнт заводу, %	84,90	85,06	- 0,16
Коефіцієнт виробництва, %	81,83	81,72	+ 0,11
Простої, всього з/діб, в т.ч.:	153,87	43,15	+ 110,72
позацехові, з/діб 89,96	93,27	24,29	+ 68,98
цехові	60,60	18,86	+ 41,74
Працювало, заводів	42	36	+ 6

Таблиця 2

Обсяги виробництва цукру квоти «А» в розрізі областей за 2016 рік

Області	Розподіл обсягів виробництва цукру квоти «А» тис. тонн	Фактично вироблено цукру тис. тонн
Вінницька	361,050	435,089
Волинська	69,590	86,532
Житомирська	62,750	81,194
Київська	183,130	203,226
Кіровоградська	69,630	69,587
Львівська	105,060	140,534
Миколаївська	23,000	48,252
Полтавська	250,440	297,784
Тернопільська	145,710	190,267
Харківська	96,360	159,937
Хмельницька	209,270	232,378
Черкаська	63,010	38,845
Чернігівська	31,000	24,282
Разом по Україні	1670,0	2007,907

Таблиця 3

Основні показники роботи при переробці цукрових буряків урожаю 2016 року

Облформування, області	Заготівля буряків, тис. тонн	Цукрові буряки при прийманні, %	Перероблено буряків, тис. тонн	Цукристість стружки, %	Втрати сир. при збер. %	Вироблено цукру, тис. тонн
Вінницяцукор	2861,733	18,54	2797,175	18,01	2,26	435,089
Волинська обл.	629,869	17,59	623,629	17,09	0,99	86,532
Житомирська обл.	478,350	19,65	474,562	19,42	0,79	81,195
Київська обл.	1408,595	17,69	1377,599	17,16	2,20	203,226
Кіровоградська	557,457	16,57	542,230	15,99	2,73	69,587
Львівська обл.	908,659	17,72	908,659	17,67		140,534
Миколаївська обл.	368,868	16,44	365,007	16,15	1,05	48,252
Полтавська обл.	2118,317	16,89	2099,327	16,70	0,90	297,784
Тернопільська обл.	1275,364	18,20	1269,148	17,84	0,49	190,267
Харківська обл.	1209,898	16,34	1187,706	16,16	1,83	159,937
Хмельницька обл.	1592,526	17,84	1551,769	17,55	2,56	232,378
Черкаська обл.	280,563	17,26	279,361	16,45	0,43	38,845
Чернігівська обл.	191,153	16,41	184,663	15,76	3,40	24,282
Укрцукор	13881,351	17,65	13660,835	17,28	1,59	2007,907

Таблиця 4

Основні показники роботи бурякоцукрового комплексу за 2010-2016 роки

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Площа посіву, тис. га	492	544,4	466,4	270,4	333,0	236,0	292,4
Урожайність буряків, тонн/га	27,83	36,3	40,7	39,7	47,2	43,7	47,5
Заготівля буряків, млн. тонн	13,37	17,79	17,55	9,22	15,11	9,91	13,88
Цукрист. буряків при прийманні, %	15,30	16,63	16,11	16,26	17,05	17,63	17,65
Переробка буряків, млн. тонн	13,03	17,36	17,17	9,06	14,81	9,72	13,66
Втрати буряків при зберіганні, %	2,52	2,38	2,15	1,70	2,02	1,85	1,59
Цукристість стружки, %	14,73	16,16	15,65	15,96	16,64	17,26	17,28
Вироблено цукру, тис. тонн	1546,17	2330,95	2226,38	1212,14	2081,01	1430,08	2007,91
Вихід цукру, %	11,86	13,46	12,95	13,35	14,04	14,68	14,67
Вміст цукру в мелясі, %	1,94	1,87	1,79	1,76	1,73	1,73	1,77

Коефіцієнт заводу, %	80,53	83,29	82,75	83,64	84,39	85,06	84,90
Коефіцієнт виробництва, %	75,55	78,98	78,69	80,71	80,71	81,72	81,83
Тривалість виробництва, діб	63,7	75,14	80,68	64,80	84,90	71,8	89,4
Тривалість сокодобування, діб	58,4	70,71	76,67	61,04	81,46	68,2	84,3
Вироблено цукру, тонн/га	3,12	4,52	5,0	4,5	6,4	6,37	6,97
Витрати буряків на 1 тону цукру, тонн	8,42	7,45	7,72	7,48	7,26	6,80	6,80
Кількість працюючих заводів, шт.	73	77	63	38	48	36	42
Потужність задіян. за добу, тис. тонн	224,6	240,2	212,88	137,42	180,1	134,97	153,3

Товаровиробники цукрових буряків протягом останніх років використовують в основному насіння іноземної селекції (97%), яке виведено без довготривалого зберігання, тому все більше цукрових заводів витримують термін зберігання 2-3 доби.

Агрометеорологічні особливості вегетаційного періоду поточного року видалися сприятливими для росту цукрових буряків, характеризувалися контрастним температурним режимом, рівномірним розподілом опадів.

Успіх роботи цукрового заводу залежить, в першу чергу, від кількості та якості цукрових буряків, що надходять на переробку.

Основний показник якості цукрових буряків – це вміст цукру. Цукристість буряків урожаю 2016 року становила на рівні минулого року.

Цукристість коренеплодів в цілому по галузі – 17,65%. Максимальне накопичення сахарози відмічено у коренеплодах, вирощених у Житомирській (19,65%), Вінницькій (18,54%), Тернопільській – 18,20%, Хмельницькій (17,84%), Львівській (17,72%), Київській (17,69%), Волинській (17,59%), Черкаській (17,26%) областях. Мінімальне накопичення сахарози відмічено у коренеплодах, вирощених у Харківській (16,34%), Чернігівській (16,41%), Миколаївській (16,44%), Кіровоградській (16,57%), Полтавській (16,89%) областях.

Цукристість прийнятих буряків у розрізі заводів:

- вище 19% - 3 заводи,
- 18-19% - 8 заводів,
- 17-18% - 16 заводів,
- 16-17% - 13 заводів,
- нижче 16% - 1 завод,
- нижче 15% - 1 завод.

Цукрові буряки з цукристістю нижче 15-16% поступали на цукрові заводи лише в невеликих обсягах.

Погодні умови осені протягом вересня – листопада 2016 року були сприятливими для рівномірного копання та вивезення цукрових буряків з полів та забезпечення на заводі 3-5 добового запасу сировини. Цукрові заводи, які дотримувались цих вимог мали низькі втрати цукрових буряків і цукру при зберіганні та одержали позитивні результати, як по виходу цукру з буряків так і мають високий коефіцієнт вилучення цукру.

У зв'язку з погіршенням погодних умов у грудні 2016 року, випаданням великої кількості снігу та настанням морозів, особливо в Тернопільській, Хмельницькій, Київській та інших областях копання та вивезення цукрових буряків давалося цукровиробникам дуже складно, тому деяким цукровим заводам приходилось зменшувати добову переробку цукрових буряків із-за недостатніх залишків цукросировини та переходити працювати на одному дифузійному апараті - (ПАТ «Геофіпольський цукровий завод», ТОВ «Компанія «Галичина цукор» Хоростківське в-во, ПП «Цукровик-Агро - Пархомівський цукровий завод») та інші. Така робота цукрових заводів збільшила позацехові простой майже в три рази в порівнянні з минулим роком.

У цілому по Україні втрати цукросировини склали 1,59% до маси прийнятих цукрових буряків проти 1,85% минулого року. При перевалочному способі збирання товаровиробники цукросировини забезпечували вивезення цукрових буряків в день збирання. Якщо це було не можливо, то організували зберігання в польових кагатах, розміщених біля під'їзних шляхів на спеціально підготовлених площадках. Такий спосіб збирання та перевезення цукрових буряків з року в рік удосконалюється і як наслідок це дає зменшення втрат цукросировини при зберіганні.

Середньодобова переробка цукрових буряків в середньому по галузі склала – 3857 тонн на 1 завод в минулому році 3958 тонн.

Цукрові заводи допустили простоїв – 153,87 завододіб, з яких:

- 93,27 завододіб - позацехові простої, в основному через недостатню кількість буряків – 89,96 завододіб;

- 60,60 завододіб - цехові простої.

Тривалість виробництва в цілому по галузі в середньому на 1 завод склала 89,4 завододіб, в розрізі

підприємств:

- до 45 діб - 2 заводи,
- від 45 діб до 60 діб - 2 заводи,
- від 60 діб до 90 діб - 16 заводів,
- вище 90 діб - 22 заводи.

Тривалість сокодобування в середньому на 1 завод склала 84,3 завододіб, в розрізі підприємств:

- до 30 діб - 1 завод
- від 30 до 45 діб - 3 заводи
- більше 45 діб - 38 заводів.

Різниця між тривалістю виробництва і тривалістю сокодобування в середньому на 1 завод склала 5,1 доби в минулому році 3,6.

Таблиця 5

Динаміка зміни сумарної виробничої потужності працюючих цукрових заводів:

Рік	Задіяна потужність, тис. тонн
2010	224,6
2011	240,2
2012	212,9
2013	137,4
2014	180,1
2015	134,97
2016	153,30

Вихід цукру в цілому по Україні склав 14,67% (в 2015 – 14,68%).

Таблиця 6

Вихід цукру в цілому по Україні в розрізі цукрових заводів

Вище 17%	– 1 завод ПАТ «Червонський цукровик» - 17,17%;
Вище 16 %	– 2 заводи ТОВ «Сігнет-центр» - 16,99%; ПрАТ «ПК «Поділля» (Крижопіль) - 16,08 %;
15–16%	– 8 заводів ПАТ «Саливонківський цукровий завод» - 15,87%; ТОВ «ПК «Зоря Поділля» (Гайсин) - 15,79%; ТОВ «Хмільницьке» ВП Жданівський ц/з - 15,71 %; ТОВ «Волочеськ-Агро» ВП Наркевицький ц/з – 15,70%; ПАТ «Гор.-Пустоварівський цукровий завод» - 15,57%; ТзОВ «Радехівський цукор - Радехівське в-во» - 15,47%; ТзОВ «Радехівський цукор - Чортківське в-во» - 15,36%; ТОВ «Старокостянтинівський цукровий завод» - 15,09%;
14 – 15 %	- 15 заводів
13 – 14 %	- 13 заводів
12 – 13 %	- 1 завод
11 – 12 %	- 1 завод
Нижче 10	- 1 завод

19 цукрових заводів із 42 працюючих виробили найбільшу кількість цукру, яка склала 70,7% від загальної кількості по Україні (Додаток 1).

Інтегровані компанії, які за останні роки сформувалися в бурякоцукровій галузі в сезоні переробки цукрових буряків урожаю 2016 році виробили 65,31% цукру до загального виробництва.

Таблиця 7

Виробництво цукру інтегрованими компаніями

№ п/п	Найменування підприємства, компанії	Вироблено цукру, тис. тонн	Доля до заг. в-ва, %
	Всього по Україні	2007,907	100,0
1	ТОВ «Фірма «Астарта-Київ»	504,859	25,14
2	Концерн «Укрпромінвест»	252,945	12,60
3	ТзОВ «Радехівський цукор»	248,861	12,39

4	Агрофірма «Світанок»	130,042	6,48
5	ТОВ «Компанія «Галичина цукор»	81,940	4,08
6	ТОВ «Галс-ЛТД»	53,983	2,69
7	ТОВ «ПАНДА»	38,845	1,93
	Всього:	1311,475	65,31

Різниця між цукристістю буряків по прийманні і стружки склала 0,37 % на рівні минулого року.

Вміст цукру в мелясі становить 1,77 % - в минулого році 1,73%.

Різниця між цукристістю буряків по прийманні і виходом цукру склала 2,95 % проти 2,98% минулого року.

Коефіцієнт заводу склав 84,90% проти 85,06% минулого року. Коефіцієнт заводу в розрізі областей

(Додаток 2).

Ступінь вилучення цукру (коефіцієнт виробництва) з буряків по Україні склала 81,83 % проти 81,72% минулого року, в розрізі областей (Додаток 3).

Найвищий ступінь вилучення цукру мають такі цукрові заводи:

- ПАТ «Червонський цукровик» - 87,39%;
- ТЗОВ «Радехівський цукор - Радехівське в-во» - 87,28%.
- ПАТ «Первухінський ц/з» - 86,76%;
- ПАТ «Саливонківський ц/з» - 85,98%;
- ТОВ «Сігнет-центр» - 84,67%;
- ТОВ «Хмільницьке» ВП Жданівський ц/з - 84,45%;
- ТЗОВ «Радехівський цукор - Чортківське в-во» - 84,29%;
- ТОВ АФ «Добробут» ВП Кобеляцький ц/з - 84,16%.

Якість виробленого цукру білого кристалічного

З цукрових буряків урожаю 2016 року вироблено 2007,907 тис. тонн цукру білого. Цукор виробляється згідно вимог ДСТУ 4623:2006/ГОСТ 31361-2008 «Цукор білий. Технічні умови», а також сучасних додаткових вимог замовника, а саме: каламутність цукрових розчинів для виробництва безалкогольних та слабоалкогольних напоїв, вміст сірчистого ангідриду та золи, рН розчинів цукру, коефіцієнт однорідності кристалів тощо.

Слід відмітити, що за останні роки цукрові заводи України, враховуючи виробництво цукру 2016 року, значно збільшили виробництво цукру I та II категорії, а саме:

Таблиця 8

Виробництво цукру по категоріям

Показник	2013 рік		2014 рік		2015 рік		2016 рік	
	тис. тонн	% до заг. в-ва	тис. тонн	% до заг. в-ва	тис. тонн	% до заг. в-ва	тис. тонн	% до заг. в-ва
В-во цукру I кат.	114,42	9,44	192,094	9,23	336,030	23,5	614,493	30,6
В-во цукру II кат.	295,62	24,39	446,143	21,44	129,601	9,1	412,977	20,6
В-во цукру III кат.	795,18	65,60	1434,25	68,92	962,324	67,3	976,873	48,6
В-во цукру IV кат.	6,92	0,57	8,53	0,41	2,131	0,1	3,563	0,2
Всього:	1212,14	100	2081,014	100	1430,086	100	2007,907	100
Крім того н/к цукру	1,23		3,47		1,024		1,612	

Додаток 1

70,7% загальної кількості цукру виробили 19 цукрових заводів:

№№ п/п	Назва цукрового заводу	Тривалість вир-ва	Перероблено цукр. буряків, тис. тонн	Вироблено цукру, тис. тонн
1	ТЗОВ «Радехівський цукор» - Радехівське в-во	122,1	908,659	140,534
2	ПрАТ «ПК Поділля» (Крижопільський ц/з)	117,6	840,720	135,921
3	ТОВ «ПК «Зоря Поділля» (Гайсин)	105,2	738,007	117,024
4	ТЗОВ «Радехівський цукор» - Чортківське в-во	113,0	704,294	108,327
5	ТОВ «Волочиськ-Агро» ВП Наркевицький ц/з	120,9	667,463	105,006
6	ПАТ «Саливонківський ц/з»	78,0	505,727	80,327
7	ТОВ «Хмільницьке» ВП Жданівський ц/з	139,9	504,121	79,286
8	ВП «Глобинський ц/з»	97,1	553,348	78,296

9	ВП «Яреськівський ц/з»	114,0	469,625	68,836
10	ПАТ «Теофіпольський ц/з»	98,6	440,720	61,990
11	ВП «Кобеляцький ц/з»	66,8	431,587	61,595
12	ТОВ «Новооржицький ц/з»	71,6	446,037	60,875
13	ПАТ «Гнідавський ц/з»	98,4	393,089	54,492
14	ПАТ «Червонський цукровик»	87,8	288,968	49,715
15	ПАТ «Юкрейн Шугар Компані»	101,3	365,007	48,252
16	ТОВ «Компанія «Галичина цукор» Хоростківське в-во	71,0	315,888	45,793
17	ТОВ СПП «Білий колодязь»	107,6	325,400	43026
18	ТОВ «Агрокомплекс «Зелена долина» (Томашпіль)	126,3	272,035	40,664
19	ТОВ «Староконстянтинівцукор»	74,7	264,992	40,006
	Всього:		9435,687	1419,965

Додаток 2**Коефіцієнт заводу в розрізі областей**

13

Області	2016 рік	2015 рік
Вінницька	86,10	86,03
Волинська	80,86	79,33
Житомирська	88,05	87,57
Київська	85,88	86,02
Кіровоградська	80,24	81,41
Львівська	87,53	84,49
Миколаївська	81,82	84,32
Полтавська	84,78	89,17
Тернопільська	84,06	86,17
Харківська	83,24	84,50
Хмельницька	85,19	84,47
Черкаська	84,42	81,63
Чернігівська	83,34	84,69
Україна	84,90	85,06

Додаток 3**Ступінь вилучення цукру (коефіцієнт виробництва) з буряків**

Області	2016 рік	2015 рік
Вінницька	81,76	81,91
Волинська	77,79	77,07
Житомирська	86,32	85,04
Київська	81,48	80,41
Кіровоградська	75,33	76,44
Львівська	87,28	84,25
Миколаївська	79,53	82,83
Полтавська	83,04	83,69
Тернопільська	82,00	84,29
Харківська	80,84	80,53
Хмельницька	81,67	80,86
Черкаська	80,11	78,66
Чернігівська	77,30	79,61
Україна	81,83	81,72

На виконання рішення Ради Національної асоціації цукровиків України (протокол №4 (86) від 22 листопада 2013 року) було підготовлено узагальнену інформацію про підсумки роботи цукрових заводів у виробничий сезон виробництва цукру із цукрових буряків урожаю 2015 року.

Підведення підсумків роботи цукрових заводів здійснювалося шляхом порівняння основних показників, що характеризують їх роботу. До цих показників належать наступні:

- Різниця між дигестією буряків при прийманні і виходом цукру;
- Виробництво цукру з 1 га посівних площ;
- Вихід цукру;
- Кількість виробленого цукру в т.ч. цукор I та II категорії в процентному співвідношенні ;
- Втрати цукру у виробництві;

Аналітика від НАЦУ «УКРЦУКОР»

- Вміст цукру в мелясі;
- Коефіцієнт вилучення цукру з буряків;
- Тривалість виробництва;
- Питомі витрати умовного палива;
- Витрати вапнякового каміння;
- Впровадження систем НАССР та ISO;
- Собівартість цукру.

По величині кожного вищезазначеного показника визначався індивідуальний бал, як відношення величини показника до середнього по Україні. При цьому найкращому показнику відповідає найвищий бал. Загальна сума балів за всіма показниками визначається для кожного заводу і порівнюється між ними.

Таблиця 9**Рейтинг цукрових заводів**

Назва цукрового заводу	Місце
ТОВ «Хмільницьке» ВП Жданівський цукровий з-д	1
ТОВ «Агрофірма» ім.Довженко» ВП Яresьківський ц/з	2
ПАТ «Саливонківський цукровий завод»	3
ТОВ ІПК «Полтавазернопродукт» ВП «Глобинський ц/з	4
ТОВ «Волочиськ-Агро» ВП Наркевицький ц/з	5
ТОВ «Продовольча компанія» Зоря Поділля» (Гайсин)	6
ТзОВ «Радехівський цукор – Чортківське виробництво»	7
ПАТ «Червонський цукровик»	8
ТзОВ «Радехівський цукор – Радехівське виробництво»	9
ТОВ «Агрокомплекс «Зелена долина» (Томашпіль)	10

Використання паливно-енергетичних ресурсів

Із 36 цукрових заводів, які працювали у виробничий сезон 2015 року 25 заводів на виробничі потреби витрачали природний газ. Загальні витрати по цих заводах склали 214,4 млн. м³ природного газу, а витрати природного газу на 1 тону перероблених цукрових буряків склали 34,07 м³ проти 34,4 в 2014 році.

Складова палива та енергії в собівартості переробки 1 тонни цукрових буряків наближається до 38%, а його доля в собівартості цукру складає 27%. За сезон виробництва загальні витрати умовного палива до маси буряків в цілому по Україні склали 4,29% проти 4,43% минулого року, а витрати на сокодобування - 4,07 відсотка проти 4,21.

В галузі сформувалась група цукрових заводів (серед заводів, що витрачають на виробничі потреби тільки природний газ), які стабільно мають витрати умовного палива до маси буряків менше 4,0% і витрати природного газу на 1 тону перероблених буряків до 30 м³. Ці показники з року в рік покращуються.

Таблиця 10**Витрати паливно-енергетичних ресурсів**

Назва цукрового заводу	Заг. витрати умовного палива, %	Витрати палива на сокодобування, %	Витрати природного газу на 1 тону пер. буряків м ³ на 1 тону
ПАТ «Червонський цукровик»	3,45	3,16	27,45
ТзОВ «Радехівський цукор - Чортківське в-во»	3,51	3,27	27,9
ТОВ «Хмільницьке» ВП Жданівський ц/з	3,63	3,60	27,92
ТзОВ «Радехівський цукор - Радехівське в-во»	3,49	3,23	28,2
ПАТ «Саливонківський ц/з»	3,79	3,43	29,1
ТОВ «Агрофірма ім. Довженка» ВП Яresьківський ц/з	3,90	3,55	30,0
По Україні	4,29	4,07	34,07

Дані показники досягнуто завдяки комплексному підходу до питань енергозбереження, багаторічній цілеспрямованій праці фахівців цукрових компаній, цукрових заводів в співпраці з проектно-конструкторськими організаціями, машинобудівними заводами, монтажньо-налагоджувальними фірмами, що працюють в цукровому бізнесі.

В той час, є цукрові заводи, які мають занадто високі витрати умовного палива до маси буряків і практично не займаються впровадженням енергозберігаючих заходів. Загальні витрати умовного

палива на цих цукрових заводах складають біля 6,0% до маси перероблених буряків, а витрати газу – понад 40 м³/тонну перероблених буряків.

Перед цукровою галуззю стояла реальна загроза обмеження обсягів постачання природного газу для переробки цукрових буряків в повному обсязі. Це спонукало цукрові заводи, цукрові компанії до пошуку альтернативних видів палива для заміщення природного газу. До початку виробничого сезону на ряді цукрових заводів були проведені відновлювальні роботи по підготовці схем для спалювання топкового мазуту. В сезон виробництва 2015 року деякі цукрові заводи ввійшли з повністю або частковою заміною природного газу, а саме:

- ТОВ «ПК «Полтавзернопродукт» ВП Глобинський ц/з частково замінив природний газ на біогаз
- витрати природного газу в перерахунку на 1 тонну цукрових буряків склали 26,7 м³;
- ТДВ «Узинський цукровий завод» - повністю замінено природний газ на пелети;
- ТОВ «Юкрейн Шугар Компані» та ТОВ ПК «Зоря Поділля» (Гайсин ц/з) - повністю замінено природний газ на кам'яне вугілля;
- ТОВ «Волочиськ-Агро» ВП Наркевицький ц/з, ПрАТ «ПК «Поділля» (Крижопіль ц/з), ТОВ «АК «Зелена долина» (Томашпіль ц/з), ТДВ «Шамраївський ц/з» - частково замінено природний газ на кам'яне вугілля;
- ТОВ «АПК «Савинська» - частково замінено природний газ на вугільний пил;
- ТОВ «Краєвид» (Згурівський ц/з) - частково замінено природний газ на торф;
- ПАТ «Гнідавський ц/з» - частково замінено природний газ на мазут.

За 2015 рік цукровими заводами галузі на виробничі потреби витрачено пелет – 15,6 тис. тонн, біогазу - 6,1 млн. м³, торфу – 13,2 тис. тонн, кам'яного вугілля 68,5 тис. тонн.

Це дозволило в цілому за сезон виробництва замістити альтернативними видами палива біля 100 млн. м³ природного газу.

Енергетичний баланс цукрового заводу показує, що із загальних витрат палива 85-90% припадає на виробництво теплової енергії для технологічних потреб, а 10-15% - на виробництво електроенергії та на виробництво вапна і вуглекислого газу. Тому визначальним напрямком зменшення питомого споживання паливно-енергетичних ресурсів є скорочення витрат теплової енергії на переробку цукрових буряків

В 2015 році пройшли узгодження норм в Мінагрополітики України 17 цукрових заводів, які споживають понад 10 тис. тонн умовного палива. Ця робота вже проводиться в цьому році. Підприємства розробляють прогресивні норми питомих витрат на перероблення цукрових буряків, випалювання вапна, сушіння жому, перекачування води, відпуск електроенергії та теплоенергії і не допускають перевитрат в порівнянні з попередніми роками. Цукровими заводами України розроблені організаційно-технічні заходи направлені на зменшення споживання енергоресурсів.

Сьогодні, як ніколи актуальним є продовження роботи на цукрових заводах по заміщенню природного газу альтернативними видами палива, зважаючи на високу ціну природного газу і його обмеженість.

Цукробурякове виробництво по своїй суті може бути самоенерго-забезпечуючим, яке може виробляти цукор, теплову та електричну енергію, біоетанол і біогаз.

Експорт-імпорт

Цукор білий

Експорт

Обсяги. У грудні на зовнішні ринки було поставлено 130,3 тис. тонн цукру загальною вартістю 63,3 млн. дол. Варто відмітити, що у листопаді минулого року експорт складав усього 275 тонн.

У поточному маркетинговому році було експортовано 340,2 тис. тонн цукру на суму 168 млн. дол. (за аналогічний період минулого МР - 10,5 тис. тонн).

За 2016 календарний рік сумарний експорт білого цукру склав 442,66 тис. тонн на загальну суму 215,88 млн. грн., що є найбільшим показником за весь період незалежності.

Ринки. У грудні найбільші відвантаження здійснювались до Єгипту (29,6 тис. тонн) та Тунісу (14,7 тис. тонн). В маркетинговому році найбільше українського цукру поїхало до Шрі-Ланки (69,8 тис. тонн), на другому місці Туніс (32,7 тис. тонн) і закриває трійку лідерів Грузія (31,3 тис. тонн). Значний обсяг «солодкого продукту» відвантажили до Гвінеї (25,0 тис. тонн) та Туреччини (13,5 тис. тонн).

В розрізі календарного року найбільші експортні поставки здійснювались до Шрі-Ланки (78,5 тис. тонн), Грузії (48,9 тис. тонн) та Тунісу (32,7 тис. тонн).

Рейтинг. ТОВ «Цукорагропром» ВП «Глобинський цукровий завод» змістив із першого місця ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2» завдяки великим поставкам у грудні. Фактично за грудень Глобинський ц/з експортував 46,6 тис. тонн цукру загальною вартістю 22,9 млн. дол.

На другому місці розмістився ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2» із показником 31,2 тис. тонн цукру (14,8 млн. дол.). На третю позицію піднялось ТОВ «Радехівський цукор».

Рейтинг найбільших експортерів цукру в грудні 2016 року

	ТИС. ТОНН	ТИС. ДОЛ.
ТОВ «Цукорагропром» ВП «Глобинський цукровий завод»	46,59	22,86
ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2»	31,23	14,81
ТзОВ «Радехівський цукор»	16,21	7,77
ТОВ «Хмільницьке» ВП «Жданівський цукровий завод»	5,19	2,63
ТзОВ «Сігнет холдинг»	3,72	1,90
ТзОВ «Агро Л В Лімітед»	2,46	1,16
ТОВ «Новооржицький цукровий завод»	2,16	1,14
ТзОВ «Луцький комбікормовий завод»	2,03	1,03
ТзОВ «Автек-СтройТех»	1,96	0,88
ТОВ «Юкрейніан Шугар Компані»	1,73	0,84
ВАТ «Геофіпольський цукровий завод»	1,64	0,82
ТОВ «Продовольча Компанія «Зоря Поділля»	1,62	0,86
ТзОВ «Інтертрансмедіагруп»	1,49	0,64
ВАТ «Сквирський комбінат хлібопродуктів»	1,32	0,61
МПП «Ерідон – фірма»	1,13	0,53

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

У вересні-грудні найбільші відвантаження здійснив ТОВ «Цукорагропром» ВП «Глобинський цукровий завод» (77,9 тис. тонн), за яким із значним відривом ідуть ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2» (66,9 тис. тонн) та ТзОВ «Радехівський цукор» (32,8 тис. тонн).

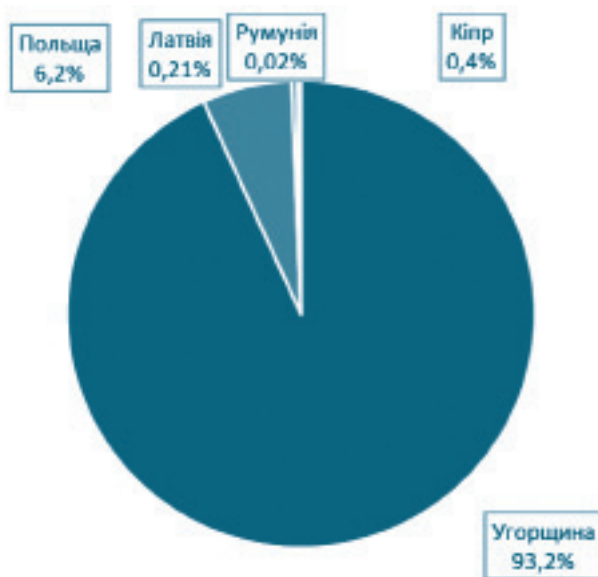
Меляса

Експорт

Обсяги. В грудні (в порівнянні із листопадом) експорт меляси дещо зріс - 7,4 тис. тонн проти 5,6 тис. тонн. Вартість експортованої продукції складає 678 тис. дол. Варто відмітити, що за аналогічний місяць минулого року на зовнішні ринки надійшло 11,2 тис. тонн меляси.

Всього за маркетинговий рік експорт меляси склав 24,5 тис. тонн проти 23,4 тис. тонн за аналогічний відрізок минулого маркетингового року.

Ринки. Беззаперечним лідером за обсягами імпорту української меляси залишається Угорщина - 22,8 тис. тонн у 2016/17 МР (в т.ч. 6,8 тис. тонн у грудні). На другій позиції із шаленим відривом знаходиться Польща - 1,5 тис. тонн.

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Рис. 1. Структура експорту меляси бурякової у вересні-грудні 2016 року

Рейтинг. За вересень-грудень поточного маркетингового року ТОВ «Волочиськ-агро» (ВП «Наркевицький цукровий завод») здійснив найбільші експортні поставки меляси бурякової - 17,5 тис. тонн на суму 1,62 млн. дол. Саме це підприємство найбільше експортувало у грудні - 6,06 тис. тонн (563,88 тис. дол.). Друге місце посідає ТОВ «Хмільницьке» ВП «Жданівський цукровий завод» - 5,3 тис. тонн на суму 494,02 тис. дол. (в т.ч. 0,7 тис. т у грудні). Замикає трійку лідерів ПП «Європацукор» - 1,4 тис. тонн на суму 102,9 тис. дол.

Рейтинг експортерів меляси у вересні-грудні 2016 року

Найменування	Листопад 2016		Грудень 2016		Вересень-грудень 2016	
	тис. тонн	тис. дол.	тис. тонн	тис. дол.	тис. тонн	тис. дол.
ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2»	-	-	-	-	-	-
ТОВ «Волочиськ-агро» ВП «Наркевицький цукровий завод»	3,52	327,08	6,06	563,88	17,51	1 628,47
ТОВ «Хмільницьке» ВП «Жданівський цукровий завод»	1,68	156,03	0,73	67,89	5,31	494,02
ПП «Європацукор»	0,26	18,54	0,57	45,75	1,39	102,89
ТОВ «Продовольча Компанія «Зоря Поділля»	0,09	9,11	-	-	0,09	9,11

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Кондитерські вироби з цукру без вмісту какао

Обсяги. В поточному маркетинговому році на зовнішні ринки було продано 6,3 тис. тонн кондитерських виробів із цукру без вмісту какао (код УКТ ЗЕД 1704) загальною сумою 8,76 млн. дол. Варто відмітити, що в порівнянні із аналогічним періодом минулого року, обсяг дещо збільшився (груд. 2015 р. - 5,6 тис. тонн).

Ринки. Найбільші обсяги відвантажень кондитерських виробів з цукру без вмісту какао здійснюються до Казахстану (4,5 тис. тонн), Білорусі (2,9 тис. тонн) та Азербайджану (2,3 тис. тонн). Сумарно на ці країни припадає 37% українського експорту кондитерських виробів з цукру без вмісту какао.

Рейтинг. За підсумками чотирьох місяців 2016/2017 МР лідерство продовжує утримувати ТзОВ «Дніпровські ласощі» (дочірнє підприємство кондитерської корпорації «Рошен») – 10,78 тис. тонн на суму 16,15 млн. дол.

На другому місці закріпилось ТзОВ «Плюс-Розподільчий центр», що експортувало 7,9 тис. тонн на суму 10,61 млн. дол. Замикає трійку лідерів ТзОВ ТД «ДПФ» – 1,67 тис. тонн (1,61 тис. дол.).

Таблиця 13

Топ-10 найбільших експортерів кондитерських виробів без вмісту какао в вересні-грудні 2016 року

Найменування	тис. тонн	млн. дол.
ТзОВ «Дніпровські ласощі» (дочірнє підприємство кондитерської корпорації «Рошен»)	10,78	16,15
ТзОВ «Плюс-Розподільчий центр»	7,90	10,61
ТзОВ «ТД ДПФ»	1,67	1,61
ТзОВ «Три Стар»	1,17	1,21
ЗАТ «Харківська бісквітна фабрика»	0,66	0,80
ТзОВ «Петрол-парк»	0,44	0,65
ТзОВ «Агропродукт»	0,33	0,29
ЗАТ «Херсонська кондитерська фабрика»	0,24	0,23
ТзОВ «Торгівельний будинок – Конті»	0,24	0,21
ТзОВ «АВК конфекцінері»	0,22	0,34

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Таблиця 14

Топ-10 найбільших експортерів кондитерських виробів без вмісту какао в 2016 році

Найменування	тис. тонн	млн. дол.
ТзОВ «Дніпровські ласощі» (дочірнє підприємство кондитерської корпорації «Рошен»)	29,00	42,17
ТзОВ «Плюс-Розподільчий центр»	27,13	33,99
ТзОВ «ТД ДПФ»	3,48	3,32
ТзОВ «Три Стар»	2,69	2,62
ЗАТ «Харківська бісквітна фабрика»	2,12	2,54
ТзОВ «Петрол-парк»	0,89	1,31
ТзОВ «Торгівельний будинок – Конті»	0,85	0,83
ЗАТ «Херсонська кондитерська фабрика»	0,83	0,76
ТзОВ «Агропродукт»	0,65	0,59
ТзОВ «АВК конфекцінері»	0,65	0,91

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Жом буряковий

Обсяги. За вересень-грудень 2016/17 МР українські компанії поставили на зовнішні ринки 48,4 тис. тонн жому бурякового на загальну суму 6,1 млн. дол. У грудні експорт склав 6,1 тис. тонн проти 19,3 тис. тонн у листопаді.

Ринки. Український буряковий жом продається до 9 країн. Абсолютними лідерами за обсягами купівлі є Польща (17,7 тис. тонн; 36,5% сумарного експорту), на другій позиції - Іспанія (17,2 тис. тонн; 35,6%). Варто відмітити, що впродовж доволі довгого періоду саме Польща була основним ринком збуту бурякового жому, проте великі листопадові поставки до Іспанії (9,7 тис. тонн) змінили ситуацію. Особливу увагу варто звернути на значні поставки до Республіки Корея - 7,4 тис. тонн в 2016/17 МР (в т.ч. 1,9 тис. тонн в грудні).

Рейтинг. На першому місці в рейтингу експортерів жому зафіксувалось ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2» (17,73 тис. тонн). На друге місце піднялась Компанія «Мелагрейн» з об'ємом поставок в 9,05 тис. тонн (в т.ч. 2,4 тис. тонн у грудні). На третьому місці – компанія ТзОВ «Фірма Т.М.М.» (7,54 тис. тонн, 927,64 тис. дол.)

ТОП-10 експортерів бурякового жому в вересні-грудні 2016 року

Найменування	тонн	дол. США
ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2»	17,73	2 402,94
Компанія «Мелагрейн»	9,05	939,30
ТзОВ «Фірма Т.М.М.»	7,54	927,64
ТзОВ «Цукорагропром»	4,49	722,13
ТзОВ «ТЕП – Вертикаль»	3,34	412,53
ТзОВ «Компанія Реалтранс»	2,73	256,18
ТзОВ «Новооржицький цукровий завод»	1,40	181,51
ПП «Агролеон-Захід»	0,72	94,47
ТзОВ «Львівська господарська компанія - ПП МР»	0,44	50,55
ПП «СГ ім. Довженка»	0,39	52,68

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Країни СНД

Білорусь

Виробництво. В листопаді 2016 року в Білорусі, в порівнянні з листопадом 2015 року, виробництво цукру збільшилося на 26,9% або на 32,14 тис. тонн. У листопаді Білорусь виробила 151,6 тис. тонн цукру, порівняно з 173,5 тис. тонн у жовтні. За 11 місяців виробництво цукру склало 732 тис. тонн. На 1 грудня 2016 року запаси цукру склали 304,5 тис. тонн.

30 грудня цукрові організації Білорусі завершили переробку буряків. Тривалість цукровиробництва за сезон склала близько 115 діб - на 20 діб більше, ніж за минулий сезон.

Всього, за сезон перероблено 4020 тис. тонн цукрових буряків (130% від обсягу попереднього сезону), вироблено понад 590 тис. тонн білого цукру (140% від минулорічного обсягу виробництва).

Середньодобова продуктивність по галузі за сезон склала 35 тис. тонн переробки цукрових буряків - на 2 тис. тонн більше, ніж у сезон 2015/16 МР. Це дозволило знизити втрати цукру у виробництві з 0,50% від маси буряків до 0,40% в минулому сезоні.

Ціни. У грудні 2016 року в Білорусі, в порівнянні з груднем 2015 року, ціна на цукор-пісок збільшилася на 23,7% або на 3 337 біл. руб./кг (4,004 грн./кг). Цукор продавали в середньому по 17 394 біл. руб./кг (20,9 грн./кг) - на 38 біл. руб./кг (0,05 грн./кг) більше, ніж місяць тому.

Казахстан

Виробництво. У порівнянні з листопадом 2015 року, в листопаді 2016 року в Казахстані виробництво цукру збільшилося в 3,8 разів. У листопаді виробництво цукру-сирцю (рафінованого тростинного або бурякового цукру) збільшилося до 47,5 тис. тонн, в порівнянні з 32,1 тис. тонн у жовтні. За 11 місяців 2016 року виробництво цукру склало 418,9 тис. тонн.

Киргизстан

Виробництво. За 2016 рік виробництво цукру в Киргизстані збільшилося в 2,5 рази за рахунок зростання врожаю цукрових буряків. Крім того, завод вперше за довгі роки почав виробляти цукор з цукрової тростини. До кінця року в Киргизстані покращилося становище промисловості. Ситуація

також стабілізувалася за рахунок виробництва харчової промисловості.

Ціни. У Киргизії в грудні 2016 року споживчі ціни на цукор-пісок, в порівнянні з попереднім місяцем, знизилися на 2,9%. З початку року відзначено зниження споживчих цін на цукор на 5,6%, а в річному розрахунку - збільшення на 4,8%.

Туркменістан

Виробництво. У Туркменістані з кожним роком зростають обсяги вирощування цукрових буряків і виробництво цукру. Провідне республіканське АТ «Маришекер», котре об'єднало в єдиний виробничий цикл цукровий завод і сільгоспвиробників, демонструє високі показники.

АТ «Маришекер» входить в держоб'єднання харчової промисловості Туркменістану, яке забезпечує виробників якісним насінням і транспортом для перевезення врожаю на приймальні пункти. За рік підприємства видають більше 11 тис. тонн цукру.

Варто відзначити, що культура користується великою популярністю у простих фермерів, які охоче укладають контракти з «Маришекер». Адже приватники в термін і в повному обсязі отримують виплати за зібраний врожай.

На даний момент в республіці в зазначеному виробництві зайняті 3 тис. сімей. Вирощувати буряки можливо навіть як проміжну культуру після збирання озимої пшениці. Весь зібраний врожай цукрових буряків становить 220 тис. тонн у рік.

Завдяки комфортним умовам, громадяни перебувають при справі, галузь розвивається, а ринок росте, адже цукор - це ще й сировина для виробництва різного виду консервів, кондитерських виробів тощо.

Підводячи підсумки, варто сказати, що ефективні заходи влади в забезпеченні продовольчої безпеки та підтримка з боку держави сприяють активному розвитку приватного бізнесу в країні, технічній модернізації підприємств і закупівлі необхідної техніки.

Росія

Виробництво. Станом на 19 січня працюють 22 цукрові заводи, в минулому році - 4. На поточну дату перероблено 44,8 млн. тонн буряків (в 2016-му - 33,9 млн. тонн), з яких вироблено 5,9 млн. тонн цукру (в минулому році - 5,1 млн. тонн). Очікуваний обсяг виробництва бурякового цукру оцінюється в 6,05 млн. тонн - на 16,9% більше минулорічного рівня. В Росії самозабезпеченість цукром виросла з 52% в 2010 році до 94,7% в 2016 році.

У поточному сезоні в Росії переробка цукрових буряків на заводах буде йти до березня. На переробку рекордного врожаю (за попередніми даними Росстату, понад 48 млн. тонн) потрібно більше часу. Зазвичай велика частина підприємств галузі закінчує роботу в грудні-січні. На даний момент роботи завершилися тільки в дев'яти бурякопереробних регіонах з 21, говорить провідний експерт Інституту кон'юнктури аграрного ринку (ІКАР) Євген Іванов.

На початок січня цукровими заводами заготовлено 45,9 млн. тонн цукрових буряків в заліковій вазі (34,6 млн. тонн рік тому), перероблено - 44 млн. тонн (33,8 млн. тонн в минулому році). Залишок сировини на бурякопунктах заводів, за оцінкою ІКАР, становить 1,2 млн. тонн (0,2 млн. тонн роком раніше). Уже вироблено 5,78 млн. тонн цукру (5,1 млн. тонн на той же період в сезоні 2015/16 МР). Добове виробництво цукру залишається вище середньорічного споживання (16 тис. тонн) та становить 17,4 тис. тонн. Тиждень тому переробку вели 32 із 75 заводів, в той час як у 2016 році у цей же час працювало всього шість заводів із 72.

Незважаючи на рекорди виробництва, за окремими показниками в поточному сільськогосподарському році відзначається зниження. Так, вихід цукру, як каже експерт, нижчий минулорічного показника на 13% і становить 13,14%, порівняно з 15,1% роком раніше.

Експорт. За грудень обсяг експорту російського цукру становив 25 тис. тонн - на 4 тис. тонн менше, ніж у листопаді. За 5 місяців (серпень-грудень) загальний обсяг експорту російського цукру всіма видами транспорту досяг 110 тис. тонн. За вказаний період цукор імпортували Казахстан, Таджикистан, Узбекистан, Туркменістан, Афганістан, Грузія та Азербайджан.

Імпорт. За 11 місяців 2016 року імпорт цукру в Росію склав 245,7 тис. тонн, з них 203,4 тис. тонн імпортовано з країн СНД та 42,3 тис. тонн з країн далекого зарубіжжя. В листопаді в Росії імпорт цукру скоротився до 21,6 тис. т, порівняно з 26,8 тис. тонн в жовтні.

У листопаді в Росії імпорт цукру-сирцю збільшився до 12,7 тис. тонн, порівняно з 1,7 тис. тонн у жовтні. За 11 місяців 2016 року імпорт цукру-сирцю в Росію склав 257,1 тис. тонн, з них 27,5 тис. тонн імпортовано з країн СНД та 229,5 тис. тонн з країн далекого зарубіжжя.

Ціна. В грудні 2016 року в Росії, в порівнянні з груднем 2015 року, ціна на цукор-пісок скоротилася на 6,4%, або на 3,36 руб./кг. Цукор продавали в середньому по 48,78 руб./кг - на 1,6 руб./кг менше, ніж місяць тому.

Світовий ринок

Ф'ючерси на цукор були одними із основних складових «цукрового» ринку в 2016 році, але за останні кілька місяців імпульсивно «охололи». Відтак, врожай цукрової тростини Бразилії буде основним фактором, тому до цих пір прогнози суперечливі.

Згідно з Datagro, наприклад, в 2017/18 МР в Центральній-Південній Бразилії виробництво цукру повинно зрости до 36,1-36,5 млн. тонн, з передбачуваних 34,1 млн. тонн на 2016/17 МР.

Проте, бразильська галузева асоціація Unica вважає зниження врожаю цукрової тростини більш ймовірним, навіть, не дивлячись на хороші погодні умови, так як за останні роки виробники майже нічого не вклали в оновлення та збільшення своїх плантацій.

Тому можна очікувати, що ринок цукру залишиться досить напруженим. Припускається, що протягом останніх трьох місяців 2017 року ціни на цукор-сирець складуть 19 центів/фунт (418,5 дол./тону).

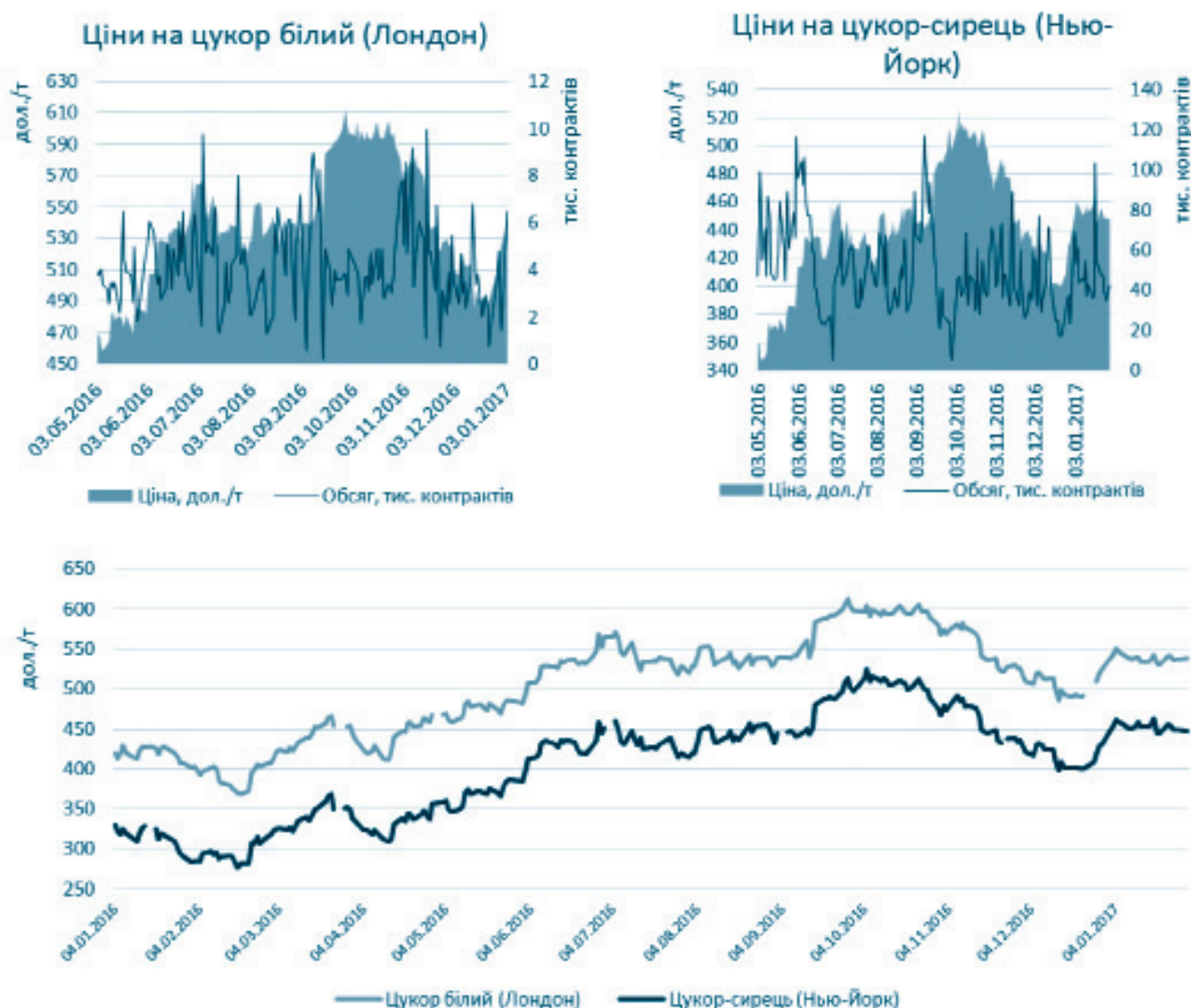
Якщо виключити несприятливі погодні умови, припускається, що в 2017/18 МР на ринку цукру буде надлишок в 3,5 млн. тонн, у порівнянні з дефіцитом в 2,6 млн. тонн в 2016/17 МР.

У 2017 році ріст цін на цукор буде відображенням уповільнення виробництва в ключових виробників, що, як очікується, викличе дефіцит на ринку цукру.

Недавнє падіння ціни, однак, показало, що ринкові аналітики тепер прогнозують можливий надлишок продукції в 2018 році, що дасть можливість спекулянтам вільно виходити на ринок цукру.

Аналітики очікують, що протягом останніх трьох місяців 2017 року ціни на цукор в середньому складуть 19,6 центів/фунт (431,7 дол./тону).

У 2016/17 МР через глобальний дефіцит виробництва світові запаси цукру, за прогнозами, скоротяться до найнижчого рівня в більш ніж за 20 років.

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Рис. 2. Ціни на світовому ринку

У 2015/16 МР світові ціни на цукор-сирець збільшилися після чотирирічного скорочення з 2010/11 МР. За прогнозом, в 2017 році ціни на цукор залишаться на висоті.

Другий рік поспіль прогнозоване споживання цукру, як очікується, буде більшим, ніж виробництво

після тривалого періоду надлишкового виробництва в роки зниження цін.

За перші два місяці 2016/17 МР ціни на цукор-сирець були на 50% вищими, ніж у минулому році, в значній мірі через жорстке скорочення поставок.

Беручи до уваги новий прогноз врожаю в Південно-Центральній Бразилії та перспективи зниження попиту на цукор в Індії, консалтингове агентство Datagro змінило свій прогноз світового дефіциту цукру та вважає, що в сезоні 2016/17 МР дефіцит цукру зменшиться з 6,48 млн. тонн до 4,36 млн. тонн.

Після двох дефіцитних сезонів у сезоні 2017/18 МР світовий ринок цукру повинен прийти до більш збалансованої структури попиту та пропозиції, оскільки є свідчення збільшення посівів в Азії та Європі на наступний сезон, який стартує в жовтні 2017 року.

Індекс ФАО цін на цукор

Середнє значення індексу ФАО цін на цукор у грудні склало 262,6 пунктів, що на 8,6% нижче рівня листопада. За підсумками 2016 року його середнє значення склало 255,9 пунктів, що на 34,2% вище, ніж у 2015 році.

«Даний індекс вперше виріс з 2011 року, коли він досяг максимального рівня в 369 пунктів. Такий різкий ріст у 2016 році пов'язаний із зниженням пропозиції в Бразилії, Індії та Таїланді», - наголошується в повідомленні ФАО.

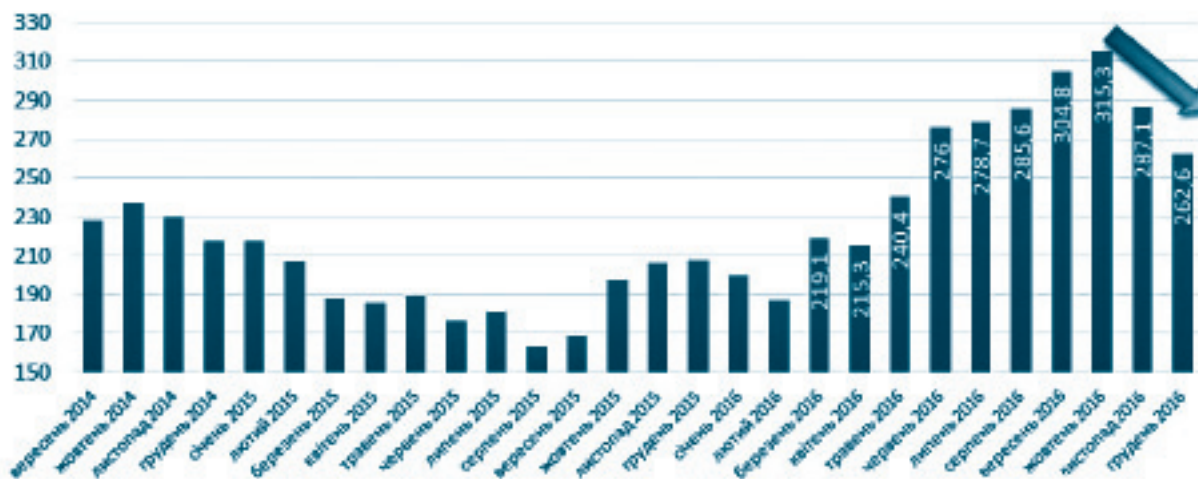

Рис. 3. Індекс ФАО цін на цукор

Джерело: fao.org

Індія

Виробництво. За перший квартал 2016/17 МР (жовтень-грудень) близько 462 заводи виробили 8,09 млн. тонн цукру, в порівнянні з 8,05 млн. тонн, вироблених 481 заводом за аналогічний період минулого року.

Загальний обсяг виробництва цукру в Індії, другому за величиною у світі виробнику і найбільшому споживачу, підтримується на рівні 22,5 млн. тонн у 2016/17 МР - нижче, ніж 25,1 млн. тонн в 2015/16 МР.

В першому кварталі 2016/17 МР відбулося «велике падіння» в реалізації цукру через валютну кризу після демонетизації, говорить ISMA.

Попит на цукор скоротився майже на 500 тис. тонн. За даними ISMA, виробництво цукру в штаті Уттар-Прадеш, другому за величиною виробнику цукру в Індії, збільшилося з 1,79 млн. тонн до 2,74 млн. тонн.

З 1 жовтня по 15 січня цукрові заводи Індії виробили 10,5 млн. тонн цукру - на 5,3% менше, ніж роком раніше, так як заводи основних виробничих штатів припинили роботу зарано через нестачу цукрової тростини.

У головному цукровиробничому штаті Індії Махараштра 56 заводів зупинили роботу через нестачу тростини, а в південному штаті Карнатака 21 завод припинив переробку, як повідомляє Асоціація цукровиробників Індії.

Цукрові заводи зазвичай працюють в період з листопада по квітень, але в цьому році вони припинили переробку через зниження поставок тростини.

У 2016/17 МР в Індії виробництво цукру може знизитися до 21,3 млн. тонн - найнижчий рівень за останні 7 років та на 9% нижче, ніж передбачалося раніше, оскільки посуха зменшила поставки цукрової тростини в основних виробничих штатах.

Скорочення цукровиробництва може викликати зростання місцевих цін та змусить найбільшого у світі споживача цукру дозволити безмитний імпорт, підтримуючи світові ціни, які перебувають поблизу найвищого рівня за останні півтора місяці.

Станом на 15 січня в Індії цукрові заводи виробили 10,5 млн. тонн цукру - на 5,3% менше, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Цукрові заводи в районах, які найбільше постраждали від посухи, почали зачинятися, тому різниця у виробничих показниках буде значно більшою, порівняно з минулим роком, так як виробничий сезон ще триває.

У вівторок, 24 січня, уряд заявив, що Індія може виробити 22,5 млн. тонн цукру в сезоні 2016/17 МР, який почався 1 жовтня. Але трейдери говорять, що в поточному сезоні виробництво цукру може впасти нижче 20,5 млн. тонн.

В минулому сезоні в штаті Махараштра було вироблено 8,41 млн. тонн цукру, в той час як загальний обсяг виробництва в Індії склав 25,1 млн. тонн. Річний попит становить близько 25 млн. тонн.

Але ISMA вважає, що немає ніякої необхідності імпортувати цукор, так як запасів достатньо, а виробництво, як очікується, різко виросте в наступному сезоні.

Індія почала 2016/17 МР із запасами цукру в 7,75 млн. тонн - нижче минулорічних 10,2 млн. тонн, але вище середнього рівня в близько 6 млн. тонн, як повідомляє ISMA.

«В наступному сезоні в штатах Махараштра і Карнатака виробництво цукру має повернутися до нормального рівня. Тому в 2017/18 МР буде невеликий надлишок у виробництві цукру, порівняно з річною потребою.

Експорт. Уряд Індії дозволив експортувати 8 424 тонн цукру-сирцю в рамках тарифної квоти (TRQ) в США, що гарантує поставку товару за відносно низьким тарифом. Після вичерпування квоти на подальший імпорт поширюється більш високий тариф.

«Була визначена кількість цукру-сирцю (8 424 тонн), направлено на експорт в США за квотою TRQ до 30 вересня 2017 року», - повідомив генеральний директорат зовнішньої торгівлі (DGFT). Індія користується безмитним експортом цукру в США - до 10 тис. тонн на рік за пільговими квотуванням.

Індія, другий за величиною в світі виробник та найбільший споживач цукру, також користується квотами на експорт цукру переважно в ЄС. У 2014-15 МР країна експортувала 1,1 млн. тонн цукру. За оцінками, в 2015/16 роках виробництво цукру знизилось з 28,3 млн. тонн до приблизно 25 млн. тонн.

Таїланд

Виробництво. У 2016/17 МР в Таїланді, другому за величиною експортеру цукру, як очікується, виробництво цукру скоротиться на 3,1% через масштабну посуху в минулому році, яка змусила деяких виробників цукрової тростини відмовитися від її вирощування та перейти на інші культури.

В поточному сезоні виробництво цукру повинно скласти 9,3-9,4 млн. тонн - нижче 2015/16 МР, через посуху та низькі ціни на цукор.

У 2015/16 МР в Таїланді було вироблено 9,7 млн. тонн цукру. Очікуване зниження виробництва цукру в Таїланді може відбутися на тлі інших прогнозів: розширення світового дефіциту, скорочення виробництва цукру в основному виробничому штаті Індії Махараштрі.

У цьому році Таїланд може розраховувати на експорт близько 6,8 млн. тонн цукру - менше, ніж у 2015/16 МР (приблизно 7,1 млн. тонн). Річне споживання цукру в країні становить близько 2,6 млн. т.

У минулому році країна пережила найсильнішу посуху за більш ніж два десятиліття через погодні умови El Niño, що викликало скорочення продовольства.

Уряд Таїланду продав 72 тис. тонн цукру-сирцю через тендер, як заявила державна тайська Cane&Sugar Corp в четвер, 26 січня.

Alvean Sugar SL та Sucden Asia придбали по 24 тис. тонн цукру Hi-Pol, який на 75 пунктів вище від ф'ючерсної ціни на поставку в період з 1 березня по 15 травня 2018 року.

Sofco Resources також купив 24 тис. тонн високо-поляризованого цукру для поставки в зазначений період та заплатив суму, яка на 98 пунктів вище ф'ючерсної ціни.

В середу, 25 січня, в США ф'ючерси на цукор-сирець для поставки в березні зменшилися на 1,2% - до 20,34 центів/фунт (448 дол./тонну). Нагадуємо, що Таїланд є другим за величиною експортером цукру в світі після Бразилії.

Бразилія

Виробництво. В Центрально-Південній Бразилії в другій половині грудня вироблено лише 127 тис. тонн цукру, в порівнянні з 379 тис. тонн в першій половині місяця, тому що майже всі заводи завершили виробничий сезон 2016/17 МР.

У другій половині грудня цукрові заводи в головному виробничому районі Бразилії переробили 3 млн. тонн цукрової тростини, в порівнянні з 7,22 млн. тонн в першій половині місяця.

Імпорт. Бразилія, яка в поточному сезоні посіла перше місце по імпорту американського етанолу, у вересні-листопаді минулого року імпортувала лише незначну його кількість. На зростання обсягу поставок вплинуло збільшення мандатів на етанол урядом Бразилії, яка, як і США, є одним з найбільших світових виробників етанолу.

За перші три місяці поточного сезону, який почався у вересні, США експортували 1336,9 млн. л етанолу. У порівнянні з минулим сезоном, експорт виріс на 85% - до найвищого рівня за останні п'ять сезонів.

У трійку лідерів по імпорту американського етанолу входять Бразилія (422,5 млн. л), Канада (332,2

млн. л) і Китай (182,5 млн. л). Великими покупцями етанолу також є Індія, Філіппіни, Перу і Південна Корея. На дані сім країн припадає 90% від усього експортованого у вересні-листопаді етанолу.

На відміну від США, де етанол виробляється, головним чином, з кукурудзи, в Бразилії основною сировиною для виробництва етанолу є цукрова тростина. У поточному сезоні сільгоспвиробники перенаправили тростину на виробництво цукру, поспішаючи скористатися ціновою премією. Щоб виконати мандат, Бразилія змушена імпортувати етанол із США.

У 2017 році Бразилія, ймовірно, продовжить активно закуповувати американський етанол. Існує побоювання, що Китай може підвищити мито на етанол і скоротити його імпорт через можливий торговий конфлікт з новою адміністрацією США.

Китай

Виробництво. В Китаї у 2016/17 МР до грудня місяця виробництво цукру виросло до 2,3 млн. тонн.

Крім того, відомо, що в цьому році відбулося значне збільшення обсягів виробництва цукру в провідній виробничій провінції Китаю - Гуансі, де вирощується близько двох третин цукрової тростини країни. До кінця грудня там було вироблено 1,35 млн. тонн цукру - 270 тис. тонн або на 25% більше, ніж у минулому році.

Аналітики прогнозують значний стрибок виробництва цукру в Китаї в цьому сезоні, який почався в листопаді, завдяки достатній кількості опадів у південних районах-виробниках цукрової тростини, в порівнянні з минулим роком.

У північних провінціях також спостерігається розширення посівних площ під цукрові буряки, що сприяє нарощенню обсягів виробництва цукру з 8,7 млн. тонн в минулому сезоні до приблизно 9,5 млн. тонн.

У 2016/17 МР Китай, як один із найбільших у світі імпортерів цукру, продав 1,2 млн. тонн продукції.

Експорт. У грудні Китай збільшив експорт цукру на 28,8%. За даними митної служби Китаю, експорт цукру досяг 8 063 тонн, у порівнянні з 6 258 тонн, експортованих в листопаді.

Імпорт. У 2016 році Китай скоротив імпорт цукру на 36,8% - до 3,1 млн. тонн, що є найнижчим показником за останні 5 років. У 2011 році імпорт цукру склав близько 3 млн. тонн.

Основними причинами цього є зростання ціни на цукор та рекордні обсяги імпорту в 2015 році.

Китайський уряд також продовжує проведення аукціонів з продажу цукру державних резервів. Так, за останні місяці минулого року на аукціонах було продано близько 400 тис. тонн цукру. Аукціони проходять і в 2017 році. На цьому тижні планується новий аукціон з продажу 250 тис. тонн цукру.

Єгипет

Виробництво. Міністерство продовольства Єгипту отримало понад 1 млн. тонн цукрової тростини та буряків від місцевих фермерів, з яких отримають рафінований цукор, який вийде на ринок наступного місяця.

В найближчі кілька днів Вищий комітет країни по цукру вирішить скільки ще рафінованого цукру потрібно імпортувати в Єгипет компаніями державного або приватного секторів, щоб покрити розрив між виробництвом та споживанням, яке, швидше за все, складе 800 тис. - 1 млн. тонн на рік.

Протягом останніх чотирьох місяців міністерство випустило на ринок близько 900 тис. тонн цукру. В останньому кварталі 2016 року Єгипет зіткнувся із скороченням поставок цукру через валютну кризу, яка зменшила обсяги імпорту.

У листопаді минулого року міністерство підвищило ціни на субсидований цукор, реалізований через картки, на 40% - до 7 фунтів/кг (20,23 грн./кг). Багато єгиптян досі скаржаться на збільшення комерційних цін на цукор.

Єгипет розраховує виробити близько 2,4 млн. тонн цукру в майбутньому сезоні, який повинен початися в наступному місяці.

На першому засіданні новоствореної «цукрової» ради Єгипту міністр постачання заявив, що, як очікується, фермери в цьому році вироблять 1,1 млн. тонн цукрової тростини та 1,3 млн. тонн цукрових буряків.

Єгипет планує додатково імпортувати від 800 тис. до 1 млн. тонн цукру, щоб покрити місцевий попит.

Країна споживає близько 3 млн. тонн цукру на рік. В останні місяці цукор в Єгипті став дефіцитним, тому уряд взяв під свій контроль цукрові запаси країни.

Імпорт. Єгипет імпортував 120 тис. тонн цукру з Бразилії і Франції.

85 тис. тонн цукру прибули в Порт Alexandria та 35 тис. тонн – в Порт Damietta, почався розподіл вантажу по всій країні, відповідно до потреб кожного губернаторства за комерційною роздрібною ціною в 10,5 фунтів/кг (30,35 грн./кг). Вартість субсидованого цукру, яка встановлюється Міністерством, становить 7 фунтів/кг (20,23 грн./кг).

Протягом останніх тижнів уряд Єгипту намагається подолати скорочення запасів цукру та «веде боротьбу» з підвищенням ціни на ринку.

З початку сезону 1,2 млн. тонн цукрової тростини місцевого виробництва були доставлені на 6 цукрових заводів Верхнього Єгипту. Міністр додав, що 120 тис. тонн цього цукру перероблені та готові надійти на ринок.

В Єгипті виробництво збільшуватиметься після запуску двох нових цукрових заводів. У 2016 році було вироблено 2,2 млн. тонн цукру - на близько 900 тис. тонн менше від споживання.